

# KREŠTAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY  
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

<b>Predplatná cena :</b>		Majitelia a vydavatelia :	<i>Redakcia a vydavateľstvo : V Budapešti VIII. ker., Práter-ulica 44.</i>
Na celý rok	— — — — 2 zl. — kr.	<b>MIKULÁŠ LEPSÉNYI</b>	sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Na pol roka	— — — — 1 " — "	a	Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.
Na štvrt roka	— — — — " 60 "	<b>GERHARD NÉMETH.</b>	
Jednotlivé číslo 4 kr.			

Ludevít Košsuth.      Gabriš Klauzál.      Gróf Ludevít Battyányi.      Knežza P. Esterházy.      Františ Deák.



Bartolomej Szemere.      Lazár Mészáros.      Gr. Štefan Széchényi.      Barón Jozef Eötvös.

Prvé neodvislé zodpovedné uhorské  
 ministerstvo 1848.

## Naše polozenie.

**U**e teraz tomu 50 rokov, čo uhorskí občania ľud bez ohľadu na rod do kraja slobody vstúpili, výhody zemanstva koniec vzaly. Či ale Uhorsko je blaženejšou vlasťou dnes, nežli pred 50 rokami?

Vidzmeže vec tak, ako ona stojí.

V smutnom položení je hospodárstvo. Z každých 10 honov zeme, 6 honov je zadlžené. Malí gazdovia nemôžu vyžiť, do Ameriky a inakam do sveta musia ísť chlieb svoj vyhľadávať si. V celom Uhorsku je vyše 150 tisíc katastrálnych honov zeme v cudzích rukách už.

Malý priemysel smutno stojí; veľpriemysel dobre sa cíti, malé farchy znáša.

Obchod, kupectvo, obeh peňazí, banky, sporiteľne, cenné papiery, účastiny, štátne papiery väčším dielom v nekresťanských rukách sú. Kresťanstvo s dňa na deň je chudobnejšie.

Bárs bursoví špekulanti nenie sú podrobení dani, predsa 500 millionov urobí ona; dlžoba brajinská ale až na milliardy idie. Daň tedy my platíme, ktorí ťažko pracujeme; keď nemáme ako, buben najde spôsob k tomu.

Chudobný ľud vystavený je obzerstvu a úžerstvu, jako-že sa môže tedy dobre mať? A čo a jako to až potom bude vyzerat, keď aj kvôta bude zvýšená??!

Zákonov a nariadení je toľko, že keby ich všetky v pamäti chcel mať človek, hlava by sa mu krútila. Čo chosňa ale, keď práve tí liberáli, ktorí nám tých novomôdnych zákonov toľko nakovali, keď práve títo panáci najviac po zákonoch šliapu, čoho dôkazom najlepším sú volby. Pri volbách a už i pri popise voličov nejde u nás o to, aby sa vyskúmalo, kto má mať volebné právo, lež skorej o to, jakým píglom by sa mohol ľavičiacky volič tohoto práva zbaviť. Slovensko dobre pozná liberálov fgle: preťahovanie volby, odmršťovanie hlasov, vynechanie občana z menoslova voličov, atď. atď.

Či je div potom, že na všetky strany zúri socializmus, ktorý nezná lásku k vlasti, vernosť ku kráľovi, nevšíma si autoritu štátu a zákonov??

Z mravného ohľadu tiež až veľmi biedne je polozenie naše.

Ako vyslovil sa Ugron: Ľud je slabý, lebo je chudobný, inteligencia ale je pokazená tak, že aj za tie najsvätejšie zásady darmo by chcel kto u nás bojovať.

Kresťanstvo už nehrá ten starý zástoj u nás. Kto v ktorú chvíľu chce, môže z jeho lona vystúpiť. Kresťanstvo má len na toľko platnosť, na koľko židovstvo a beznáboženstvo, ktoré zákonmi sú povýšené na ten stupeň, na ktorom kresťanstvo sa nachádza.

Naozaj keby chceli sme vyponosovať sa, ani tieto celé novinky by nám neposkytly dostatočného miesta.

„Figliarstvo, zkazenosť, násilie panuje v tejto dobe“, povedal predseda národnej strany, ktorý aj to povedal, že sa mu všetko až tak oškliví teraz.

A či rováš je to?

Len panujúceho liberalismu. To je tedy dielo liberalismu; liberálna politika, ktorá nikdy nebola priateľkou kresťanstvu, len také ovocie mohla splodiť. Privržencov ale veľa má, lebo i prostriedkami vládze odmeniť sa im. Masné úrady, peniaze, pensie, vyznačenie, tituly, vplyv a moc sú veru neškodné prostriedky k tomu, aby sa slabí a rázu zbavení ľudia do liberálneho tábora nahnali.

A my, ktorí za Krista, za jeho cirkev, za vlasť a za kráľa bez všetkej ziskuchtivosti a sebeckosti bojujeme, čo-že môžeme očakávať? — Nič inšie, jako spokojné svedomie, sebapovedomie a lepšiu budúcnosť i dušnú odmenu.

Ejhľa polozenie naše!?!

Kresťania, majte len trpezlivosť, svätú trpezlivosť s vytrvanlivosťou spojenú a nádej lepšej budúcnosti: a vtedy nezronia vás teraz tie smutné pomery, vprostred ktorých oslavovať sa má uhorskej slobody päťdesiat ročná pamiatka. Dobre povedal Apponyi, že teraz je tu čas nie oslavovania slobody, ale činienia pokania za tie hriechy, ktorých sa liberalismus u nás dopustil.

Dolu s tým liberalismom!

Dr. Čachtičan.

### Veľkonočný dar.

V bielu nedeľu pristupujú deti k prvému sv. prijímaniu. Aby ich radosť čím väčšia bola, rodičia, duchovní a učitelia dárčky dávajú deťom.

My odporúčame dar, ktorý má stálosť, z ktorého veľa chosňa — dušného by mali deti. „Príprava ku svätej spovedi a prvému prijímaniu“ má nápis tá utešená knižočka okolo 70 strán obsahujúca, v ktorej základne poučia

sa deti o sviatosti pokánia o sviatosti oltárnej, o tom, čo a ako majú chovať sa doma, v kostole, vo škole, na ulici. Atd'. Sú v tejto knižočke aj omšové a iné potrebné modlitby. Ktorí ju poznajú, nevedia ju dostatočne vychváliť. „Vaše dielo na krátko, ale výborne pojednáva tie dve sviatosti! Brühl, urmínský dekan-farár.“ „To poslané dielo páči sa mi, a na tom budem, aby sa ono čím lepšie rozšírilo. — J. Straka správca fary v Borovcach“. Atd'. Ešte mnohé iné slová uznania mohli by sme uviesť, ale načo, však i z týchto riadkov chvály a uznania vysvitá, že to dielo naozaj výborné je.

Súce je ono nielen pre deti, ale aj pre dospelých, ktorí ľahkým spôsobom naučiť sa chcú dobre spovedať. A veď je to vážna otázka, či kto *vie dobre* spovedať sa; od tejto otázky závisí naša večná blaženosť, alebo naše večné zatratenie. Tedy kto za mladý zanedbal sa v tomto ohľade a túži za tým, aby svoju nebalosť vynahradil a napraviť mohol ľahkým spôsobom, len toto dielo nech pozorne a častejšie prečíta, tie najpotrebnejšie pravdy a pravidlá vryjú sa mu nielen do pamäte, ale aj do mozgov, to jest nielen vedieť, ale aj rozumieť ich bude.

Toto dielo je lacné; broš. stojí 10 kr.; viazane ale 15 kr. Dostať ho u veľkomožnej Lujzy Csery v Budapešti (VI. Podmanicky u. 15.; II. em. 10) Dr. Jozef Janda.

## POLITICKÉ CHÝRY.

Jeho Sviatosť a ľudová strana. Tajemník M. Ca d. Rampola následovný list poslal ľudovej strane na pozdrav z príležitosti 20 ročného pápežovania zaslaný:

Jeho Sviatosť veľmi vďačne prijal ten list, ktorý ste mu písali v mene kresťanskej strany. On presvedčil sa totiž o z neho, že v akej veľkej miere vynasnažujete sa všetci vieru zastávať, s ktorou i blaho vašej vlasti sriastlo sa. Zvláštne vďaky vám jeho Sviatosť posielal; a aby vás oduševnil a svoju dobroprajnosť k vám dokázal, z celej duše svojej vám všetkým apoštolské požehnanie udeľuje.

S hlbokou úctou zostavam v Ríme, 14. marca 1898 váš verný kardinál *Rampolla* Ejhľa vyznačenie politiky za zásady Krista bojujúcej?

Do 15. apríla b. r. treba daň zaplatiť, jestli kto chce v r. 1899 hlas mať; v protivnom páde, t. j. jestli by kto daň z minulého roku do 15. apríla nezaplatil, vynechaný bude z menoslova voličov. Vážme si toto jediné krajinské právo!!

Členovia kvótového výboru budú tí, ktorí už i predtým boli tým poverení.

Varínska petícia bude pojednávaná snemovým výtorom, ktoreno predsedom je Koloman Barcsay, pojednávanie odložené je na 20. apríla b. r.

Anglický ministerpredseda utiahne sa. Salisbury anglický ministerpredseda nezadlho na pokoj pojde; aj teraz odišiel na dakoľko týždňov odychnúť si. Je on chorľavý a i pristarý k tomu, aby ďalej viedol tú krajinu.

Otázka ostrova Kréty. Zástupy vojenskej a lode veľmocí už odišly odtiaľ; teraz zas vyšla na vrch tá otázka, kto bude správcou tohoto ostrova. Rusko, Francúzsko a Anglicko žiadajú, aby bol grécke knieža Juraj tým správcou. Sultán ale je proti tomu; s týmtože zas Nemecko drží, ktorého panovník i navštívi sultána v lete, keď sa bude z Palestiny domov vracaf. Sultán ešte vždy žiada aby turecky poddaný bol za správcu Kréty vymenovaný. Ťažko je s Ruskom za prst fahať sa.

Autonomický výbor, ktorý z 9 členov pozostáva a behom celého týždňa pripravoval látku autonomickému sjazdu, najbližšie síde sa 14. apríla po veľkonočných sviatkoch.

Vojna. Medzi americkými spojenými štátami a Španielskom vojna sa chystá. Spojené štáty verbujú vojakov, kupujú zbroj, lode, ktoré tiahnu k ostrovu Kúbe.

## Krajinský snem.

### Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 16. marca.

Ktosi nastrašl vládu, že ľavičiaci všetci ustanovia sa a preh'asujú ma telukov, z tejto príčiny týchto sa náramne moc dostavilo. Prijatý bol v treťom čítaní návrh o oslavovaní slobody 11. apríla — Potom pojednával sa zákonný návrh o rozpočte. Gr. Ján Zichy ponosuje sa, že ľavičiaci hatení sú vládnymi v užívaní práva občianskeho. Proti agrársocializmu márne sú bodáky. Bezbožstvo od liberálov naučili sa socialisti. Liberalismus nevie si rady dať so socialismom. Musí povstať kresťanská reakcia, le' o ináče zahľušia nás socialisti. A preto neprijal návrh vlády. — A. Mőci žiada, aby tlač striasla so seba putá židovské. Socialismus splodený je židovskými krčmami. S prospechom proti socialismu len ľudová strana je v stave postaviť sa. Ministerstvo pravosúdia veľmi husto udeľuje úrady židom. Kresťan musí byť anti-semítom (Komlóssy to najlepšie vedieť musí. Red.). Pýta sa prečo nechce žid orať a kosiť; prečo sa bojí žid ťažkej práce? Lu gerová práca páči sa mu. (Zmeškál: Rosivalovi Alliance Izraelite zaopatrí biskupskú infulu). Rosenberg zastáva židov. (Zmeškál: Aj ostrihomským kanonikom spravia žida. Gróf A. Zichy: Však aj Rosivala bolo možné kanonikom spraviť). — Mőci interpeloval ministra obchodu, aby parolode nie od 1. mája, lež od 1. apríla chodily po Balatone. — Opát Ján Molnár interpeloval ministra vnútra, aby matrikári nenútili mladoženichov a svedkov k podpísaniu zápisnice, a aby slúžnovci neprekázali reversále z ohľadu náboženstva detí potrebné. (Zmeškál: Teraz Rosival nasleduje. — Veliký smiech.)

## Zasadnutie 17. marca.

L'avičiakov veľa sišlo sa; mamelukov málo bolo prítomné. Zasadnutie výbornou rečou zahájil dr. F. Horánszky, predseda to národnej strany. Dátami dokázal, že v hmotnom a mravnom ohľade hynieme. A tomuto všetkému je liberalizmus na príčine, ktorý odaňuje malý priemysel, gazdovstvo a malý kapitál; bez dane väčšej nechá šafáriť veľkúpcov a bursových špekulantov. Liberálne šafárenie a jednanie v tejto krajine každého nahnevalo a nahuckalo na každého. Sám patrón pravdy, minis. pravosúdia dal v Jászberéni príklad šliapania zákonov ľudu, keď pod jeho práporom tie najohavnejšie útoky činily sa proti volebnej slobode a volebnému právu. Medzi terajším vladárením a prevratníkami nenie tedy rozdielu. Veľký dôjem činila reč jeho. Po ňom hore stal gr. Išo Tisza, zaoberal sa s rečou Horánszského a grófa Jána Zichyho, tak tiež aj s vyrovnaním, ale len tak, že ani mamelukov nevládal oduševniť. — G. Makkfalvai česal jazykom liberalizmus, ktorý malých statkárov hadže v obetu medzinárodnému kapitálu. Tá politika, ktorá pred zlatým tetafom sníma klobúk, je na škodu národu a vlasti. Veľkým plesaním mu éjlenovali po tej obratnej reči.

## Zasadnutie 18. marca.

Herský ľudák Michal Juriss osvedčil sa, že flintou a mečom nenie možné ukrotiť a udusiť socializmus, k čomu mravné prostriedky sú potrebné. Ponošuje sa, že liberáli podkopávajú autoritu duchovenstva. Keď Opravdivého spomenul, Kubínyi Ďurko do reči sa mu vrátil, ale nie pochodil, lebo Juriss odsekol, že sa nemal s ním rozprávať, lež radšej nech reční, ako sa s ním rozpráva. Potom unikol Ďurko. — Ďalej ponosuje sa, jako prenasledujú „Krestana“, keď ale „Opravdivý“ búri, vtedy vraj s a ny pravotar odvetí, že nevie slovensky. Potom podotkol hrozné veci a búrenia z Oprav. (Z. Zmeškál: Rozzival to písal!) Rozpočet odmrštil. Po niekoľkých slovách Neumanna a Mócsyho na krátko rečnil gr. Beayovszky, po tomto ale predseda ľudovej strany Ján Molnár. Dokazoval, že skoro každý čin liberálneho vladárenia je útok proti viere a náboženstvu. Vláda vraj ešte i proti kazateľnici hucká policajov, preto ale dobrí kňazi i ďalej budú osvecovať veriacich. Pospomínal aj volebné kúsky liberálov. Rozzival mal zlý deň, ustavične bolo slyšať také poznámky, že lavičiáci chutno sa smiali z neho. No varínsky okres, nevieme, či je pyšný na svojho krajinského zástupcu. — Na konci ohlásil sa veľký mameluk minister Darányi, ktorého ľudáci tiež vyplácali vtipnými poznámkami.

## Zasadnutie 19. marca.

Peter Marjai, kalvinský pán tatík zastával stanovisko neodvisliakov v záležitosti oslavovania 50 ročnej slobody. Úradskí vraj moc času trávia v krémách. Napadol Mócsyho, že vystúpil proti židom, lebo vraj dľa sv. Pavla všetci sme rovnakí. (Lepšényi: Rovnoprávnosť žiadame, ale nie nadvládu židov). Keby teraz korbáčom vyhánali sa bankári, jako Kristus vyhánal z chrámu predávačov a kupovačov, koľko bankárov a pánov by zastenalo (Zmeškál: Aj Rozzival). Žiada, aby minister plemenné svine rozdával (Zmeškál: Komlóssyho). Očakával, aby minister daň snížil (Zmeškál: Aj Rozzival). Neprijal rozpočet Fraňo Kossuth prehovoril, že nie na náboženstvo, lež na maďarský ráz treba hľadať a dľa toho súdiť. Potom rozobral rozpo-

čet, vyzdvihol farchy veľké, že človek ešte len narod sa, už má 120 zl. dlžoby (Meszlény: Veru nenie hodno narodiť sa). Vláda vraj ničí obecný duch maďarský. Bánffy verejne vyznal, že peňaze mali robotu pri volbách. Neprijal rozpočet. — Veľký mameluk minister financií Lukáč tak slabo rečnil, ako by mu plúcové mechy službu chcely vypovedať. Zapiera, že by odanenie zástoj hralo v politickom ohľade (Celé lavičactvo: To je pravda!) Potom vychvaloval naše peňažné pomery. Po jeho reči nie jeho, lež Horánszského éjlenovali. — Nasledovala interpellacia o usťujúcich spoločnosťach. Milliony vyvandrujú do Ameriky. (Výkriky: Sam s Arányim; Zmeškál: Komlóssyho treba preňho poslať) Arányi len 276 zl. dane platí ročite, a veď len od tej spoločnosti má 40 tisíc zl. ročitého platu. Spoločnosť Newyork ale len 8008 zl. (Výkriky: A s chudobného človeka aj kožu svleču).

## Zasadnutie 21. marca.

Hlavný mameluk br. D. Bánffy upozorňuje, že nový kvóťový výbor musí sa voliť? Navrhuje, aby sa to 23. marca stalo, lebo vraj aj rakúsky snem tak dobre v tomto čase si vyvolí ten výbor. — Neodvisliak Jozef Madarász rečnil proti Bánffymu; on vraj už od 30 rokov je nepriateľom spoločnosti s Rakúskom. — Max Arányi len s tými vecami zaoberal sa, ktorými Polónyi jeho napádal. Ján Molnár dokazuje, že kňaz povinný je vysvetliť ľudu, čo je urážlivé v politicko-cirkevných zákonoch, a tak ukázať veriacim cestu, ktorej držať sa majú aj pri volbách. V tom vraj malou prekážkou bude aj celá vláda, aby duchovenstvo túto svoju povinnosť smeľe plnilo. — Emmer osvedčil sa, že prijíma rozpočet. O volbách je jeho mienka tá, že vtedy revolucionárne pomery panujú. Už anglický kral ponosoval sa, že veľa ho stoja volby. (Lepšényi: Ale tri milliony rie; toľko len Bánffyho stály.) — Vrátiť sa treba ku krestanským základom. Ďalej vyslovil sa, že liberalizmus je toľko, jako pokrok. — Gr. A. Apponyi pýta sa Emmera, či teraz zásady práva panujú? Potom na posmech obrátil reči ministrov. Vystúpil proti istým druhom dane. Prenasledujú vraj takých, ktorí na lavičiakov hlasovali. Vládu len tak by bolo možno podporovať, keby podporovala blaho vlasti, čo od tejto vlády neočakáva. — Potom zastávali sa veľkí mameluci Erdélyi a Perczel, ktorému, jako to jeho slová prezradily — až veľmi oči kole ľudová strana, ktorá ale takého ministerka neľaká sa. Pachoril sa, že aj so socialisty spravil a spraví poriadok.

## Zasadnutie 22. marca.

Mikuláš Lepšényi kapitálne vyplatil liberálne strany všetkých krajín. Potom prešiel na maďarské volby krajinských vyslancov. Hajdín služny vraj somárske uši ukazoval ľudákovi (Šima: každý také ukazuje uši, jaké má). Ponošuje sa, že len ľudovým novinkárom vešajú za krky tlačové pravoty. Liberáli vraj aj veličenstvo už obražali Aj žid Mezei uznal, že nenie židovských mravov. Kto môže za to, že väčšina šudárov, že agitatori socialistickí židia sú? Rozpočet neprijal. — Herský ľudák Ján Asbóth napomenul Tiszu, aby dal Jánovi Zichymu pokoj, ktorý medzi tých naj-

vzdelanejších vyslancov patrí. Liberalizmus zpotvoril sa. L'udovú stranu netreba obviňovať, že je antisemitická; aj priatelia Kocsutha hrešia na chodbe židom, kde i mameluci to činia, keď sú tam neni Rosenberg a Mezei. (Smiech). Vláda vraj už prijíma socialistický program Judákov. Keď stav manželský vyhlásili za smluvu občanskú, a keď tento občanský čin za platnejší vyhlásili od cirkevného obradu, vtedy stav manželský horším učinili od iného manželstva. Potrebná je tedy reakcia v duchu evanjeliuma. Rozpočet neprijal.

### Na tých nedohliadajú!

Keď katolíci autonómiu (samosprávu) žiadajú, keď v týchto chýrnych časoch „rovnosti“ prosia, aby i katolíci spravovali si svoje fundácie (základiny), školy, gymnásia a aby bezkonfessionálny (beznáboženský) štát nemiešal sa do vymenovania biskupov a cirkevných hodnostárov, vtedy páni liberáli ihneď kričia, že štát dohliadať musí na katolíkov, aby vlast uhorská nebezpečenstvo neutrpela. No na americké poisťujúce (assekurácie) spoločnosti a na ich židovských direktorov a nahaňáčov (agentov) dohliadať, to nenie veľmi potrebné,

Gejza Polónyi, vyslanec ľavej (Ugronovej) strany 19-ho marca otázku upravil na vládu, že či vláda zamýšľa pod štátne dozorstvo vziať i gšefty cudzozemských poisťujúcich spoločností, a menovite či zamýšľa vláda zákonne nariadiť, aby občania uhorskí chránení boli proti mámeniu amerického spoločnosti „New-York“ rečenej!

Pričinu k tejto otázke Polónyiho zavdalo jednanie liberálneho vyslanca Mxa Arányiho. Tento pán vyslanec židovského náboženstva pomocou tej amerického spoločnosti bol za vyslanca vyvolený a spolu i direktorstvo tejto spoločnosti zastupuje, za čo pekný dôchodok 40,000 (40 tisíc!) má ročite, avšak iba 276 zl. dane platí. Liberálny tento otec vlasti rečnil na sneme a čo dobrý vlastenec židovského náboženstva odporúčal vrelo nie tak naše uhorské spoločnosti, ako — rozumie sa — svoju americkú spoločnosť, z ktorej má ročitych 40 tisíc dôchodku. Čudné to liberálne vlastenectvo!

I Polónyimu čudným zdalo sa to, preto odhalil pred snemom utešené gšefty tej amerického spoločnosti. Liberálom, pravda, nebolo po srsti, keď Polónyi dobre kefoval a bez mydla umýval liberála Mxa Arányiho, veriaceho Mojžišovú vieru. Polónyi nemilosrdno vykramil, že poisťujúcu spoločnosť „New-York“ vyhnali, vykázali už z Prajska, zo Švajciarska ušla, vyhnali ju z Ruska, v Rumunsku jeden agent tejto spoločnosti zomrel v žalári. (Ra-

kovsky zakričal, že u nás taký chcel by byť ministrom)!

V Železnej stolici neslýchané nadužívania popáchala táže spoločnosť. Vo vacovskej ulici (v Pešti) dvaja agenti tejto spoločnosti napadli jedného pravotára, ktorý spoločnosť zažaloval, a keď jeden z tých dvoch nahaňáčov svedčil, že pravotár pravdu písal, vtedy vraj p. direktor Arányi, nevrlo pýtal sa svojho nahaňáča takto: „Či ste zbláznili? Jako sa vy opovážite pravdu povedieť?“ — Nuž takto sa pýtal liberálny vyslanec a direktor Arányi. Polónyi ale pýtal sa, že prečo štát nedohliada na gšefty tej amerického spoločnosti. — l.

### Zkadiaľ sú tie socialistické pohyby?

Starý čarodelník odešiel na vandrovku. Učňa samého nechal doma. Ten bol tomu rád a myslel si: keď starý odišiel, môžu ti duchovia raz aj mňa poslúchať. Dá sa do toho, a jako videl starého, tak i on jich cituje. Duchovia sa dostavujú jeden za druhým a robia neplechu. Už toho bolo dosť, a učeň by sa jich bol rád stiasol. Začítať jich má, ale tie slová už zabudol — rozkazuje, ale keďže slovo je slabé. Na pokon prišiel starý čarodelník a spravil poriadok.

Táto povídka mne vždy napadne, keď čítam o tých socialistických nepokojoch. Neopatrné žarty liberálneho gazdovania vzbudily tých nezbedných duchov a neni nikoho, kto by jich zase ukrotiť mohol. Regimenty, patróle sa posielajú, po domoch sa chodí, vyšetrovanie sa drží, agitatori sa fotografujú, socialistické spisy sa konfiškujú, redaktori sa k sčudu citujú; — robí sa o dušu — dusí sa, jako sa môže; lenže čo naplat, keď to ide, jako pri veľkom vetri; tu sa dusí, a inde preletujú ohnivé iskry a podpaľujú diaľ. Bez hlavy, bez rady vidí vláda túto roľnícku revolúciu dvíhať sa — a myslí, že snáď so žandarmi a bijnetmi bude možno ten hladný ľud uspokojiť. Ach, netrafiť ste na liek! Ľud dotiaľ bude ticho, až nedejdu žandari; potom zase sa bude bunt. Ľud chce slobodu, lebo sú mu už ťažké refaze otroctva! Dokiaľ mu ju nedáte, bude jednotajne brojiť a za ňu bojovať. Pred 50 rokmi naša krajina bojovala o politickú slobodu; včuf bojuje o ľudskú slobodu. Pred 50 rokmi vypukla politická revolúcia; včuf nám straší spoločenská revolúcia, ktorá je o mnoho nebezpečnejšia, jako tamtá. Ľud chce spravodlivosť, a dokiaľ mu ju nedáte, bude vám nepriateľom! Ľud videl svoju nerovnosť; klesal pod ťažkou ťarchou neznesiteľného tyranstva kapitálu a včuf sa shrômažduje pod červenou zástavou socialdemokratickej revolúcie, a napísal z návodu bezbožných buričov na svoj prápor to hrozné heslo: »Bez Boha, bez náboženstva, bez zákona!«. Nezbední duchovia sa dali citovať; je jich mnoho; a kde sa včuf najde čarodelník, ktorého poslúchnu a pojdú na pokoj? Kto bude zodpovedať za tie hrozné kúsky, ktoré základy pokoja a bezpečnosti ľudskej podvráfa? Nikto druhý, jako pestovatelia liberálneho ducha, ktorí vo svej nespravodlivosti ľud náš z ohľadu majetnosti, z ohľadu nábožnosti a z ohľadu mravov na vnivoc uviedli. Lebo hľa zákony ubezpečovaly právo všemožného kapitálu a statočná práca stála a stojí posavď holá a nemožná opróti židovskej konkurencii. A to všetko v mene tej slávnej slobody liberálnej. V mene tejto slobody hyne ten malý remeselník a musí sa dívať, ako kvitnie tá dielna izraelského konkurenta, ktorý nemá síce vysvedčenie od majstra, ale má koncesiu od úradu. Napokon aj ten malý remeselník musí k nemu pristáť za delníka za takú uzdu, ktorá je nedostatočná k živobytiu a veľká k zahynutiu. V mene tej slávnej slobody prichádza na buben majetček toho malého roľníka. Tak sa stane ten sedliak sluhom

úžerníka žida a sotva sa môže z tej zeme, ktorá jeho predotcov poriadno živila, chleba do sytosti najesť.

Hrozné časy žijeme, a keď naši slávni otcovia krajinský nebudú hľadeť zahojiť tieto rany, keď nebudú hľadeť dať pomoc utlačenému obecnstvu a nevytrhnú ho z pazúrov bezočivého kapitalizmu — vtedy s krvavými literami budú naznačené ostatné roky 19-ho stoločia v dejepise uhorskom. J. K.

## Odhalený, ľud mamiaci, liberalismus.

### Liberalismus a plutokracia (vláda bohatých.)

Skúmameže teda, čo je to za stvor tá plutokracia, ktorej sa liberalismus tak líška, ba ktorej celkom otrocké služby koná? Cenné papiere spravil pánom sveta, lebo vie, že papier je trpezlivý, a daktoré falošné účtovanie nekalí tak veľmi vodu; papier je lacný, a tak i k tomu súci, aby sa bezpočetné také len domnenkové ceny spravily, najde-li sa dobrý blázon, ktorý základnú proticenu dá za ne — a ved' taký sa vždy najde; — a konečne papier je aj ľahký, a tak bez všetkej ťažkosti sa môže odniesť aj do tej najkrajnejšieho čiastky zeme — tedy i k tomu je súci, aby bol výborným prostriedkom medzinárodného obehu. Tento papier je dnes hlavným cieľom tých ľudí, ktorí silou mocou zbohatnúť chcú; on je ich najcennejším a najosožnejším ímaním. Lebo jestli má kto majetok, ktorý je 100 tisíc zlatých hoden, tento mu v najlepšiom páde 4% donáša, a jestli je statkár učený človek, aj jeho práca sa musí rátať ročite na 2000 zl.; a ešte musí rátať na všelijaké nehody a nepredvídené príhody neprajné; kdežto za tú istú cenu kúpené papiere bez všetkej práce donesú 5%, a majiteľ ešte okrem toho i svoju prácu môže na cenu obrátiť. A tak statky donášajú len 4%, papiere ale 7%. Pravda je to utešená vec?!

A jakými-že prostriedkami vyšvihol kapitalismus domnenkovú cenu papierov nad reálnu cenu statkov, ktoré v sebe majú základ ceny? S takým ľahajúcim nástrojom, že reálny výrobok dorábajúcich tried pomocou domnenkových obchodov vytiahol a do svojej pokladnice dostal. Pomocou zdánlivých smlúv, pre ktoré by — pobočne poznamenám — obyčajný človek s trestnou spravodlivosťou dočinenie mal, snížia ceny práve v tom čase, keď dorábajúci prinútený sú predávať a naopak zvyšia, keď je tovar už v pazúroch gšeftárov, z čoho to nasleduje, že dorábajúci lacno predá, trovitelia ale draho kupujú, a tam veľký rozdiel medzi cenami je na osov veľkým kapita-

listom, ktorí takým spôsobom náramnou rýchlosťou bohatnú; a keď takým spôsobom veľký kapitál previšuje už viac millionov, zostane on večite sa zväčšujúcim mrtvým kapitálom, ktorý je z opravdivého obehu vyňatý, úrokami úrokov vždy rastie, napáda prácu a jej ľudí, zhltnúť chce svet, a trpí-li pokolenie ľudské i ďalej jeho bohatnutie, veru ho i zhltnie, ponevác jeho úroky nevládu zaokryť všetky ceny úrody a výrobkov. S hroznou rýchlosťou sa zväčšujúci veľkapitál nenajde vždy miesta svojim peniazom, a tak aby mu bez chosňa neutekal čas, chytí sa zakladania, s veľkým hukom a krikom oznamuje dajaké podujatie, a pomocou reklamu hodí nesbehým na krky dakoľko millionov zl. obnášajúce zlé papiere, aby summu reálnej ceny vložil do istých papierov, ktoré vypustí, aby si nadobudol neisté a zlé papiery, potom ale nechá upadnúť samé to podujatie, ktoré tak váblivú budúcnosť malo na čele vypísanú. Znamenitý príklad vidíme na to v šalbirstve Panamy (panamín), bárs je to len jeden z tých premnohých príbehov, ktoré sa udávajú na stá a tisíce všade.

Veľkapitál nemá vlasti, kruh účinkovania je celá zem, a ponuka-li sa dobrý gšeft v Nemecku, Francúzsku, Anglicku, Španielsku, v Austrálii, Amerike, Afrike, atd., tam je jeho vlasť; k vôli ktorej je ochotný svojej dočasnej vlasti záujmy hockedy zradí, ba jej i škodí.

Jaký je mravný stav takého peňažného gšeftára, ktorý k vôli tomu najmenšiemu zisku mravnému ešte i proti svojej vlasti je ochotný vystúpiť, ktorý každého človeka len za svoju korisť považuje, hockomu i ten posledný kúsok chleba je vstave uchytiť, to nech ctený čitateľ posúdi, ponevác toto už i tak len po pustošení jeho v spoločnosti prevedenom nasleduje.

To neslýchané dychtenie za peniazmi, ktoré nesnesiteľným spôsobom vždy nové obety žiada, neuspokojuje sa so smrteľným ímaním, lež túži za všetkými statkami celého sveta. A práve preto všetky prostriedky použije, pohýbe ľud a zem, aby ľud vohnal do jarma medzinárodného veľkého priemyslu, medzi čím zem poskupuje. Zákiaľ je zem zaviazaná a ľud je k nej takrečeno prirastený, zatiaľ tieto dva články tovaru nedajú k sebe pristúpiť — gšeftári toto veľmi dobre vedia, a preto všemožne sa vynasnažujú zmeniť ich v smrteľné články tovaru pre veľký obeh sveta. A ztadiľ pochádza ten rozhorčený boj proti sverením na vieru (fideikommiss), proti statkou základin a kňazov, proti nerozdíelnosti sedliackých statkov. Celý tábor tlače kvíči proti týmto, a ponevác vedia, že zákiaľ vieru jestvuje, a vidinné

myšlienky viažu ľud k zemi, ktorá sa im z vlasti ujšla, ich plán sa podariť nemôže; preto napádajú v prvom rade vieru, usilujú sa ju podkopať a znivočiť, aby — keď autoritu sluhov cirkve podkopú — statky kňazov verejnou koristou urobiť mohli, sedliaka ale, keď ho už zbavili duchovných doňho vliatych a pestovaných myšlienok — aby vrátili do náručia železného ziskuchtivosti. Takto vyzlečený sedliacky ľud, pretože vo figľoch obchodu je celkom nesbehlý, veľmi snadno je vyhodit' na ľudnaté tržisko kupectva na bielych otrokov a to môžu vpratať do záložiny ukrutnej nemravných, zásad zbavených a nestálych bedárov.

A z tejto príčiny povstalo všemešťanské peňažné vrecko proti pojemu vlasti, národnou zafatosťou nazýva lásku k vlasti; a vlast chce s pojmom štátu prečarovať, ktorý jej len služby koná, ktorý štát v obrane svojej i tak sa nedokazuje iným byť, nežli panovaním spoločnosti s veľkým kapitálom spojenej.

No ja si myslím, že toto predsia nenie rovnaké s naším pochopom o vlasti. Ponevác proti tejto spoločnosti záujmov sme povstali — ktorá spoločnosť dľa nich je štátom, vlastou, — my ale nechceme svoj prvý pochop zmeniť o vlasti, preto sme nevlasteneckí, buričia, vlastizradcovia, špina vlasti atď.; oni ale — jako sa minister náboženstva Wlassics bol vyslovil — sú tí najosožnejší členovia vlasti; čo hovorím, vlasti? — tej spoločnosti záujmov.

Nešťastná je tá vlast, ktorá len občanov záujmov má. No nech nás oni hania, my sa s nimi ani do reči vevpustíme, ponevác pred nami je vlast svätá, a jako takú, len v prvom smysle ju budeme horebrať, a len tak ju aj môžeme horebrať. Podáva: *dr. Čachtičan.*

### Sbierka milodarov

na ciele slávnostnej poklony koncom XIX. a počiatkom XX. storočia vydržiať sa majúcej.  
(Pokračovanie).

Fr. Mocik (V.-Peserany) 3 kor. 80 hal.;  
Ján Španka 6 kor. 80 hal. (Sotina); A. Dénes  
(Steffolto) 5 kor. 40 hal.; so summou v predošlom čísle vykázanou urobí to do hromady: 733 kor. 66 halierov.

V Budapešti, 25. marca r. 1898.

*Dr. Jozef N. Janda.*



### Židovské plány.

V časopise „Manuel social chrétien“ vydávanom kanonikom Dehonem je vytlačený židovský program 6. nov. 1884 uverejnený v liste „Chtoyen“ v Marseillu vrchním rabínom francúzskym. V tom židovskom manifeste sa praví: „Židia musejú túžiť po dôstojnosti zákonodarcov, aby pracovať mohli na zrušení zákonov od gójimov (kresťanov) učiněných. Diktovať budeme svetu, čo má veriť a koho ctíť, koho preklínať. Tieto židovské plány sú predsia zrejme a každý vidí, že sa i splňujú. — Odporúčam výtečnú brošúrku „Der neugeplante jüdisch-freimaurerische Weltbund“ Wien 1896.

Židovstvo má na svete tri válečné sbory — armády. Prvý sbor sú pravoveríci židia — orthodoxi, ktorí všade a vo všetkom verejne jako židia žijú a jednajú. Druhá armáda je z liberálnych židov. Sú obrezaní, ale jedia bez ostychu veprovinu — sviňské mäso, slaninu atď., žiadajú od kresťanov náboženskú snášanlivosť a slobodu pre seba a chcú, aby kresťania náboženstvom kresťanským pohrdali. Tretí sbor — armáda — židovstva sú židom zapredaní kresťanskí otroci, krstení síce, ktorí ale jako Judášovia za groš predajú Krista, seba, i ženu, dcéru, všetko a prezradia všetko, čo sa u kresťanov deje. A takýchto hnusných, podliackych Judášov je tu u nás v Maďarorságu „in-finitus numerus“. Takoví sú všetci židovsko-zednárski liberálni tatári a všetci tí, ktorí s nimi za jeden remeň tahajú, či sú to kňazi, či laici. — Sila židovstva je však vo svornosti — solidarite —, ku ktorej každý žid je zaviazaný. Značkou židovskej solidarity sú dve ruky spojené a nad nimi mučenícka koruna. Svojimi spojenými silami zničia židia každého, koho zničiť chcú. (Viď „Národná sebeobrana“ od Rudolfa Vrba v Praze 1898 pag. 218). *Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.*

### Len rovnou mierou!

Naši ľudoví vyslanci nesedia darmo na sneme. Dost' ich je málo a predsia viac robia pre ľud, než všetci rytieri ohromného liberálneho tábora. Takí vyslanci, ako Urbancvsky, Juro Kubínyi, tí nemôžu pochopiť, ako vedia tí „mizerní“ ľudoví vyslanci toľko vyprávať. Keď taký Juro Kubínyi nevie, alebo nechce rečníť v snemovni, nuž aspoň vykrikne kedytedy na našich ľudových, keď roľníctvo, priemysel zastávajú, sníženie pozemkovej dane žiadajú, prechmaty židovských úžerníkov karhajú a odstrkovanie kresťanského náboženstva vláde na oči vyhadzujú.

Náš ľudový Juriš dobre vie zavrátit Jurka Kubínyiho. Už ho zavrátit viackrát znamenito, keď ho prosil, aby nielen vykrikoval a smial sa, lež aby už aspoň raz dačo múdreho po-

vedal. Najnovšie 18-ho marca dostal p. Jurko Kubínyi zase citlivú frčku od nášho Juriša.

Jurko veľmi sa hniezdil na svojom mieste, keď ľudový Juriš dokazoval, že liberálne noviny, menovite ale „Opravdivý Kresťan“, búria slovenský ľud proti grófum, biskupom, kňazom a pripravujú cestu buričom socialistom.

Pán Kubínyi brániť chcel svojho „opravdivého“ vychovanca, preto zase zakričal, že „Opravdivý Kresťan“ tíši a napravuje to, čo náš „Kresťan“ vraj kazi a búri. No Jurko Kubínyi zase zle pochopil so svojim výkrikom, lebo nič nevedel ďalej vykriknúť, keď ho Juriš náš oslovil, aby sa mu páčilo rečniť. Avšak rečenie nie je pre každého. I pán Kubínyi to dobre vie. A čo by i vedel povedať na tie ošklivé, poburujúce slová, ktoré z „Opravdivého Kresťana“ verejno na sneme čítal náš ľudový Juriš? Celý snem čudoval sa, že také poburujúce, grófov, biskupov, kňazov urážajúce a ku beznáboženstvu vábiace slová popísaly tie „opravdivé“ liberálne noviny, ktoré pánu Jurkovi Kubínyimu viac páčia sa, nežli chlieb s maslom, alebo klobáska s kapustou.

No nech pochváli pán Kubínyi menovite svojho milého krajana, Adolfa Pecháňa, že nielen dobrým profesorom je v peštianskej realnej škole, lež i dobre vie písať po slovensky do „Opravdivého Kresťana“.\*) Toľko vykrikujú proti slovenským novinkám, proti Turčanom a sv. Martinčanom, že sú nie dobrí vlastenci, že sú pánslaví a Boh vie čo, a hľa páni liberáli, takých ľudí lapajú a dobre platia, ktorí dobre píšu po slovensky, lebo učili sa slovenskú reč v slovenskom gymnáziume v Zniove v turčianskej stolici.

Toto zniovské gymnázium r. 1869. bolo otvorené pre chudobných slovenských žiakov, lež už r. 1875. zatvorili ho na rozkaz vlády, ponevác vraj nevlastenecký duch panoval v ňom. Ze pod otcovskou opaterou nebohého Martina Čulena čo direktora, koľko chudobných žiakov slovenských vycvičilo sa a osožným stalo sa pre vlasť, to nejdem tu opisovať. Spomeniem len to, že tí páni vlastenci, čo do liberálneho „Opravdivého Kresťana“ píšu alebo písali, tí tiež v tom *nebezpečnom zniovskom gymnáziume učili sa slovenskej materčine svojej*. Tu učil sa a výborným Slovákom bol i *Ludovít Janovec*, i pán *Adolf Pecháň* (teraz Pechány). Nič neuškodilo im to slovenské zniovské gymnázium, ba len *osožilo*, čo najlepšie by vedel asnáď pán profesor Pecháň povedať, keď v Illave vo svojom *vlastnom, novo vystavenom* peknom domčeku bude odľukovať a

\*) My tak vieme, že Pecháň len „Slov. Noviny“ rediguje; „Opravdivého Kresťana“ rediguje Janovec. Red.

rozmyšľať, čo má písať do „Opravdivého Kresťana“.

Našiemu ľudovému Lepšényimu na oči vyhadzovali páni liberáli, že svoju tlačiareň má vo svojom dome. No my nejdeme skúmať dôchodky bývalého chudobného žiacka zniovského, teraz peštianskeho profesora Adolfa Pecháňa, alebo Pechány. Či je zemänom, to nevieme, len že z Trenčína do Pešti dostal sa *pomccou slovenčiny*, v tom „nebezpečnom“ Zniove prednášanej, to sotva bude tajif. Ved' i profesorom môže byť dakto, i do novín môže písať.

Nech len potom nepíše, aby kňaz zostal len pri oltári. *Nech merá rovnou mierou!* Keď profesor nemusí byť vždy len v škole, nech dovoleno je i kňazovi vystúpiť z kostola medzi ľud a poučiť ho o politike. Keď profesor môže si vystaviť dom, nech i Lepšényi má svoju tlačiareň. Keď profesor nepracuje zdarma, nech nezávidí prenasledovaným ľudovým novinkárom. Keď slovenčina neškodí pánu peštianskemu profesorovi, ktorý v škole len maďarsky učí, prečo mala by škodiť kňazom a klerikom, ktorí kázať majú len po slovensky. Keď peštiansky profesor dobrým je vlastencom, bárs učil sa v Zniove po slovensky, prečo nemohla by sa učiť dokonale slovenčina i teraz v školách, aby budúci professoria — aspoň daktorí — vedeli Slovákom písať po slovensky. *Len rovnou mierou!* Ved' žijeme časy vari — „*rovnosti?*!“ *Pravdomil.*



### Kajúcnik.

*Nesrd' sa, Bože lásky  
poklesky pre moje!*

*Smiluj sa ach! neodmršť  
vrelých prosieb roje!*

*Ak odsotiš ma hnevno,  
kto dá mi pomoci,  
keď v púšti žitia cnejem,  
tesklím vo dne, v noci?*

*Kto napravi ma vo tmách,  
keď zmýlim spásy pút,  
keď obludy pokúšok  
lakom plnia mi hrud'*

*Kde žobrat techy, lieku,  
priateľstva, opory,  
keď nádeji lúč zhasnúc,  
hnet, žiaľ, rmut ma mori?*

*Kde sútrp, sústrast, úkoj,  
keď trud, bolesť krutá  
na srdce, myseľ, kosti,  
ťažké kladie putá?*

*Kde vlúdna pristreš, pritul  
v buráši, prívale,  
keď v harci divých živlov  
musím dlet zúfale?*

*Kto stavi slz mi riekú  
v horkostach života,  
keď smiech z žhavných rán tropí  
osudu lichota? . . .*

*Nesrd sa, Bože dobrý  
priestupky pre moje!  
Ó prijmi skruchy dieťa  
v náručie znov svoje!*

Dlhomír Poľský.

### Záhorský rychtár.

Záhorský rytár a kostolník v jednej osobe, čestným menom Štefan Dobša. Širokého objemu, svaľovitej postavy, peknej belavej podoby, ktorý už na tvári niesol „oporučné písmo“ pre seba. Vo zdravom tele, zdravý duch . . . Postretnul ho niekto na ulici, hneď vedel, že rychtár obce stojí pred ním.

A tento zdravý človek nie len stálemu zdraviu, ale i auktorite a vážnosti sa tešil. No ako že by nie! Uctiplný a zdvorilý ku každému, bo sa po krčmách nepokazil, ako naši rychtári — ale ani päťolizáč notár nebol. Svoje povinnosti verne a svedomite plnil, obec spravodlivo zasával, za nevinného neráz sa zaujal, vinného pokarhal a napomenul, daný ale sľub zadržal, a jestli sa za neko ho zaujal, to doista bol si istý vo svojom práve, a pred vrchnosťou zodpovedal si za to. Sľa verný katolík horlil na okrášlení chrámu božieho, a zvelebení bohoslužby, a jeho oko bedlilo nad tým, aby sa nikto v chráme neporiadku nedopustil a každý nábožne sa zadržal.

Panstvo ho rado malo, a keď gróf abo grófka okolo sa viezli na prechádzku pod náš pekny „Tribeč“, i hneď sa pristavili pri bráne, volajúc na rychtárku: „No, Veronka, tu jesto už jar, bo lastovičky priietely“. — „Ach, Pán Boh vaše milosti doniesol nášvojom náručí, osvietená pani grófka — privolávala zo dvora gazdina — dobre ráčily ste urobiť, bo bez vašej milosti taká jesto dedina, ako len tá maštalka bez tých hoviadek“ . . .

Potom dala im vyniesť čerstve vydojeného mlieka, jedli pekne, žlté majské maslo, biely tvarožník, med s

orechami atď. Verka ale dostala hodtrábný ručník, aj devčenec alebo látku na sukne.

V takejto vážnosti bol dom pášho rychtára Dobšu, a žiadon poddaný o tých časoch nemohol sa honosiť takou všeobecnou úctou a mocou, aku on mal. Nemyslíme však, že tá vážnosť len tak sama od seba vyriastla; k tomu veľa príbehov prispeľo, medzi iným i tento, čo mal s pisarom.

\* \* \*

V tých časoch, keď ľud robotoval, idúc zemský pán, alebo jeho zástupca po dedine, za ním všade hajduch rováše a trsenicu niesol, aby, ukázeli sa zverina, strieľať mohol . . . na nohavice! Tak išiel i tento čas Silverin vrabec, nový pisar pánstva. Za ním vliekol hajduch rováše a písma na obecny dom pred ktorým „dereš“ stál, onež drevo — ako občania tvrdili — v samom kráľovstve čertov nariastlo.

— Nebude toho treba, mladý pán — ohlásil sa rychtár: myslím každý zadosť učinil povinnosti svojej.

— To je mojou starosťou — zareval Vrabec po moravsky — vy vtedy hovorte keď sa vás budem pýtať . . . A v tom si fajku na dihom pipasáre zapaloval. Hujduch Palo Drapák zaujal miesto pri dereši s lieskovicou.

— Dani Krivák! — volal pisar.

— Tu som — znela odpoveď.

— Tri dni máš na dlžobe.

— Nemohol som vtedy odhaviť — prosím pekne, a odtej doby ešte neprišiel rozkaz.

— To je tvoja vec!! — Palo sypaj dvanásť!!

— Prosím pekne mladý páno, rychtár Dobša ma dišpensoval, bo práve vtedy moja zomretá matka ležala. . .

— Ano, pravda jesto — ohlásil sa rychtár Dobša. Kto-že bude chodiť o pohráb, keď nie vlastnô dieťa?! Ja na seba beriem všetku zodpovednosť.

— Keď ste vzali zodpovednosť, tak si ju aj poneseť, bo vy za az dostanete dvanásť. Palo meraj!!

— Rychtárov nebijávajú — zahrnel Dobša, a fúzy sa mu najažily.

— Keď do teraz nie, od teraz už ano. Dolu s ním — reval Vrabec.

— Dobre, ja mu dám, mladý páno, bránil sa Palo hajduch, ale mi ho svaľte na zem, bo to nijak niet mojou povinnosťou.

— Lahni zaraz dolu, chrapúne, bo ver mi, zle to vypadne! hrmel Vrabec.

L'udia pozierali na seba, a h'ava ni pokrúcavali, mluviac: „Takýmto hlasom ešte záhorským rychtárom nikto nevravel“. „Mrcha svet sa začína“. Bude to meľme sa!“ atď.

— Ja len to vraviem — oboril sa rázne rychtár na Vrabca, že to zlý koniec vezme. Ako „hlava obce“ a sľa poddaný sl. panstva na dvojo vás panáčku upozorňujem; potom robte, čo chcete.

1. My sme nieto zvyklí k nečloveckému zachádzaniu s nami; naši milostiví pani rozkazujú, ale pekným spôsobom; bo vedieť máte, panačku, že i poddaný jesto stvorenie božie! (Tak je, pravdu má, svedčili prítomni).

2. Pán Vrabec nieto zemän, teda pod jeden zákon padá s nami. Znal som otca i matku, matka pred mestskou bránou tekvičné jadra a pukance predávala; otec bol opilý murár, a vy kelnerom na hostinci pri „Kukučke“. Tedy jestli sa opovážite ešte len za málo grobianiť a surovo sa chovať, k tomu ešte, ako taký, na prostred ulice fajčiť: nech som za

hodinu niet rychtárom, keď vás do tej klady ne-  
vopchám.

No toto už bolo pre nášho Vrabca, a k tomu ešte Silverina pri veľa. Vyskočil ako šršnom uštipnutý, ako tiger na svoju korisť. Ale ledvaj že sa bol pohnul, slama mu dolu s hlavy sletela, fajka z úst odfrkla, bo sto pästi hrozilo mu roztrhaním, až-li sa len dotkne rychtára Dobšu, ktorý aj bez nich strachu najmenšieho pred Vrabcom nemal.

Tu naraz otvorený koč sa blížil, na ktorom pani grófica sa viezla.

— Aký krik jesto turá, — pýta sa ona, — a čo sa to tu robí?

— To sa tu robí, čo sa robíť má — odvetil strmo Vrabec, rukama rozhadzujúc — a beda každému, kto ma v úradnej práci hatíť sa opovažuje.

— A k'o ste vy?

— Vyslanec so stránky sl. panstva; však to i zvonka na mne poznať.

— A ktorého panstva? — opytuje sa grófica, však ja vás ani nepoznám.

— A čo tam treba znať!.. ja v osobe pána grófa Apponyiho som tuná.

— V mene môjho pána grófa?! divila sa grófica — však ten ani komárovi neublíži.

— No ani nepotreba, nato som ja tuna, abych dal tomuto sedliakovi vyfat.

— Komu?? — Asnáď Dobšovi?! — No vy zlý človeče, však neviete, s kým sa shovárate, doista ste opilý.

— A čo tam po daromných rečiach! Palo lípaj mu!!

A'e tu teraz utajený hnev vybušil sťa ten vulkán z krátera, (ale nie nášho „Tribča“, to Bože uchovaj!) Ale nášho Pala, a oboril sa smelo na Vrabca, rieknuc: Vytmem ja tebe, ty odkundes! Kde osvietená p. grófica vraví, tam ty musš na bok odstúpiť. A vtedy Vrabca do boku suseda sotil, tento zas druhého, tretieho, ale už i na zemi v prachu ležal. Obrazená grófica zaraz vrátila sa domov vec tú pánovi oznámíť.

Aký zdúrny a smelý bol náš Vrabec na ulici pred sedliakmi, taký krotký a v prachu sa koziaci bol pred svojim pánom, správcom. Hodenie do prachu učinilo ho triezvym, tak že už na obed žaloval sa u spávca svojho, že jeho vážnosť občania — narušili.. začo on žiada — zadosťučinenie.

— Ano, na každý pád, a to ešte dnes o tretej sa vám ho dostane, — odvetil správca.

— Jeden hajduch nebude dosť.

— Pošlem štyroch! — dodal správca.

Náš hrdy Silverín, ktorý pri obede posluhoval okolo stola, často pozieral očkom na hodiny, a netrpezlivo očakával 3-tiu hodinu, pod ktorou — dľa jeho domnenia — aj rychtár Dobša na dereš položený bude.

Konečne prišiel čas viesť sa do Záhoria. Vrabec pri kočišovi zaujal miesto, a hľadal hrde na všetky strany. Ľudia širáky strhali pred správcom, ktorý zdal sa byť namrzeným, a nevidel jejich poklony.

Ostali stáť. Občania sa zblížili, a správca zapoal: Ľudia! veľká žaloba jesto, čo sa dnes v Záhoritalo; Od kedy som u pána grófa Apponyiho, toto e prvý pád, a nech bude i posledný.

Preto som osobne prišiel, abych vinníka pokarhal.

Vrabec hrdo pozieral na rychtára Dobšu, a už ho videl aj ležať v klade.

Naraz správca pokynul hajduchom, a tí, na miesto aby chytili Dobšu — lapili nášho Vrabca, položili ho do klady, a Palo Drapák nasolil mu dvanaásť teplých na — sedanicu. — Teraz ale — pokračoval správca, priviažte mu jeho handry na chrbát, a vyvedzte von z chotára — adie Morava!

Tak pochodil náš Silverín Vrabec — a bárs by sa tak všetkým liberálom poviedlo — a stal sa z neho trogár, bo ešte vtedy masných hrncov a úradov nebolo.

Jani, učiteľ.

## OHÝRNIK

**Cteným predplatiteľom. Medzi ctenými predplatiteľmi „Kreštana“ mnohí sú, ktorí prijímajú aj čítajú Kreštana, ale platíť zdráhajú sa. A veď vydavateľstvo veľa výdavkov má; redaktora platíť, sadzačov, tlačiarňikov, poštu, expediciu platíť, nenie maličkosť. Nikto nemôže žiadať, aby sme mu zdarma posielali číslá týchto noviniek. Kto behom najkratšieho času nezaplatí dlžobu, novinky pri-nútení sme mu zastaviť a neposielat ďalej. Čo i sami neradi by sme činili a práve preto prosíme čím skorej našej prosbe vyhovieť.**

**Cisarské jubiläum.** Jeho Veličenstvo I. František Jozef toho roku bude sláviť 50-ročné jubiläum svojho cisárstva. Z tejto príležitosti nádherný chrám bude vystavený v II. okrese vo Viedni. Sriadil sa už i jeden výbor, ktorý je povolany zo sobraf sa majúcich milodarov veľké skutky milosrdenstva previesť.

**Jej veličenstvo,** naša královna toho roku zas bude letovať v kúpeľoch Brückenau rečených, ktoré Boh v hojnej miere odbaril prírodnou krásou. 15 mája ta dorazí jej veličenstvo. Bývanie ju bude 2400 zl. stáť mesačne.

**Kráľovská kňazňa Štefania,** ktorá koncom fašiankov ťažko bola prechladla sa, už na toľko vy-zdravela, že na krátky čas aj posteľ môže opustiť.

**Cár na dvojkoľe.** Hovorí, že bicyklovanie podkopáva vážnosť a autoritu. Na to len to vravíme, že reči sa hovoria, a chlieb sa j'e. V Rusku totižto cár každý deň sa prechádza na dvojkoľe bez toho, že by vážnosť jeho pred ľudom aj len trochu menšiou stala sa.

Lueger. Mešťanosta Viedne Lueger navštviený bol od pápežského nunciusa Talianiho, ktorý mu odovzdal veľký kríž rádu sv. Rehora. Lueger nezadlho od veličenstva za baróna má byť vymenovaný.

50 rokov farárom. Teraz v marci 50 rokov bolo tomu, že dekanfa ár laabský *Ignác Juračka* 50 rokov je farárom v tejže obci. Celé pokolenie vyrástlo pod jeho rukou. Toto zriedkavé 50-ročné farárske jubiléum celkom utiahnuto v tichosti slávil.

Hospodársky potravný a úverkový spolok v Nemeckej L'upči prestal jestvovať, pretože nebolo takého, kto by ho bol mohol viesť. Kto by mal ešte dajakú požiadavku proti tomuto spolku, behom šiestich mesiacov nech spraví kroky, neskôr nevšimne sa žiaden nárok.

Debrecínska železničná stanica má väčšou stať sa. Direccion uhorských štátnych železníc prelímnovala skoro dva milliony. Keď je len hojnosť v peňazoch v rajscom Maďarorságu.

48 rokov učiteľom bol v Namestove Anton Machoy. Teraz na odpočinok sa utiahol. Pán minister Wlassič poslal mu „uznanie a vďaky.“ No to je lacná partéka tak vyznačiť dakoho.

Odsúdený kaplán. Matej Runalf szárvársky kaplán, ako istý židovský denník radostne vytrubuje, odsúdený je na 1 mesiac do žalára a na 300 zl. — No vieme a nádej máme, že aj iné časy prídu.

Nezdravý ministerpredseda. Bulharský ministerpredseda Stoilov trafený je porážkou, a preto sotva bude môcť ďalej rudiť Bulharsko.

70 tisíc zl. pre noviny. Vláda novinám 70 tisíc zlatých rozdalá tieto dni. Sedemdesiat časopisov čarmo ráta na podporu. Jeden ľavičiaccky časopis ale dostal 6 tisíc zlatoviek.

Szalavszky a guľka. Od terajška kamkoľvek príde dvojnásobný fíšpán Szalavszky, vždy sa môže povedať: prišiel k nám Szalavszky a guľka. Lekári totižto usniesli sa, že tú guľku, ktorú mu do kosti vrazil Ivánka, nevytiahnu, ale v nohe mu ju nechajú.

Poľské missie vydržiaaly sa od 16 do 27-ho apríla v budapeštianskom Jozefove. Pekné ovocie tých missii je to, že veľa divých manželství do poriadku sa donieslo. V tomto ohľade by aj mnohí Slováci mohli dobrý príklad k Bohu naklonených Poľakov nasledovať.

Kostol karmelitov v Budapešti. Medzi Terazovom a Novou Peštou je veľmi moc fabrik, a tak aj slovenských robotníkov, ktorí doposiaľ nemali kam do kostola chodiť. Karmelitskí duchovní otcovia smilovali sa nať nimi a usídlili sa na poli anjelovom, lebo tak sa volá ten kraj. Hlavné mesto ím dá 60

tisíc zl., aby mohli kostol vystaviť; lenže to nedostačí, štedré duše musia tiež vrecko otvoriť.

Medzinárodný sjazd novinkári budú vydržiavať v septembri bežiaceho roku v Lissabone.

Židovský vták. 17-ročný Náco Rosenberg do-vandroval sem do Judapešti z Galicie a tu tal mudistom bol; pretože ale židia neplatili mu dostatočne, pobočne zaoberal sa i s krađnutím kabátov. Konečne ale prichytili vtáka a do chládku ho nechali šmarit, kde teraz nielen svoj krivý nos, ale i svoje dlhé prsty obdivuje.

Fígel socialistov. Časopisy socialistické zlé časy majú, šabaníu sú pred rozposlaním vystavené. Teraz chytili sa socialisti figlu. Rozposlali totižto 100 tisíc výtiskov jedného bežného spisu, v ktorom oduševňujú k vytrvanlivosti a k spoludržaniu privržencov svojích. — Jeden bod ale je, na ktorý by sme aj my pristali, keby do života vovedený bol; totižto aby každý chlap mohol tajemne hlasovať rovným právom pri krajinských a stoličných i obecných volbách.

Ty Zola! Vo francúzskom mestečku Vicle-Comte rečenom dvaja podobalovali sa. Jeden veľmi súc nahnevany okýkol toho druhého: Ty Zola! A tento hneď šiel k súdu a začaloval ho, že ho na cti urazil. Pán nenie náhlivý, ale pamätlivý; a keď koho potrestať chce, prv mu rozum odníme. Zo'a veľa zlého narobil s nemravnými románmi; trest boží ho už dohonil. Dlho chodil na studňu, konečne predsa sa rozbil krčah jeho vplyvu.

1535 millionov ľudí by malo byť na zeme guli; medzi tymito a'e je 300 millionov katolíkov; tedy piata časť je katolícka.

Picquart plukovník novinkárom stane sa, jako pišu francúzske noviny; čo hlavný redaktor jedného denníka zaumienil si odháľovať veci. Teraz už nie šablu, ale snád hrdzavé pero mu pošlú maďarskí ľazafici kóšerovi.

Obyvateľstvo hlav. nemeckého mesta Berlína. Evanjelíkov je tam 1,420,833; kalvínov 5758; katolíkov 155,363; 86,152 židov.

Vodcovia maďarských socialistov sú: Barón Schwartz, Pfeiffer, Schlesinger, Mayer, Stern, Kugler, Adler. — Radi by sme vedeli, ktorí sú neni židia medzi tymito vodcami? Snád ani socialdemokrati nevedia, ktorých za nosom vodí tí páni.

Gr. L. N. Tolstoj, Dreyfuss a Zola. Tolstoj následovne bol osvedčil sa: Čo sa mňa týče, myslím, že Dreyfuss je vinný; ináče by ho jeho kamaráti officiri neboli mohli vyhlásiť za vinného v tom. Teď Zola dopustiť sa neskrupnosti, keď tolko křiku parobil.

**Výstava na psov v Rakúsku** 7—8. mája bude výstava na psov v Sanct-Pöltene. — 14—15. mája v Linci bude výstava na poľovných psov; 21—23. mája medzinárodná výstava na psov bude vo Viedni.

**Jozef Palka** maliar v Budapešti VIII. Mária Terezia-tér číslo 1. shotovuje vkusné kostolné obloky, tak v jednoduchom ako aj umeleckom spracovaní za najľavnejšiu cenu. Vysvetlením, kresbou, cenami na láskavé dotazy poslúžim ochotne obratom pošty.



## DOPISY.

SKALITE, (trenč. st.) 18. marca.

*Vážený Pán Redaktor!*

Ct. čitateľom „Kreštan“-a je známo: že som vlaňajšieho roku jeden mesiac žalára a 165 zl. 85 kr. peňazitej pokuty pretrpel za to: že som niektorých farníkov mojich, v čas volby stoličných výborníkov na troch židov proti trom kath. kňazom hlasuvavších tými slovami pokarhal „žeby lepšie urobili, keby nerobili hanbu cirkvi sv. a radnej prešli na žid. vieru.“ Vo výraze tomto našla totižto súdna stolica búrenie proti židom. O bár by len tak židia búrili proti kreštanom!

Ct. čitateľom „Kreštan“-a je tiež známo: jako v krátkom čase pred mojim odsúdením Armín Grün staviteľ — ktorý pri stavaní jedného skalického mostu, pre dobrovolné neopevnenie fundamentov, zasypanie a náhlu smrť jedného skaličana, otca a vychovateľa troch detí, manželky a slepého starého otca zapríčinil — posúdený bol dvacať dňovým (so 100 zl. sa vykúpiť mohúcim) areštom; mimo toho 600 zl. sirotám prisúdených.

Včít vám ctení čitateľa sdeľujem: jakou mierou býva meraná kňazovi spravodlivosť, keď jako žalujúci domáha sa pravdy.

Bývalý rychtár skalický a Notár Pericht (pod menom Diogenesa do opratového kreštanu dopisujúci) behom troch rokov tak po diogeneský, viedli obecne a urbárske počty (rozumie sa v samospasiteľnej reči maďarskej, aby im kysučania výborníci lepšej rozumeli) že po nastúpení nového rychtára, ja som na jedno kuknutie do počtov našiel v nich asi 400 zl. deficit ktoré menovany Diogenesi (pravda len z omilu) zabudli do príjmov vpísať, a ktoré by aj na vždy byly sa zabudly, keby ich farár nebol vykutral.

Aby preto menovaných Diogenesov pri tak správnom vedení počtov farár nemalil a kolomútky v obci nerobil, treba ho (keď už nie z fary vyhnať) aspoň žalobami sužovať, aby nemal času do obecných záležitostí nos strkať.

Čo ale našho vymysleť, aby znovu prišiel do chládku! Menuvani Diogenesi oznámili prešporskej poštárskej direkcii: že mi skalicka poštárka sdeľuje obsah úradných listov; zvlášte. že som ja prv vedel o obsahu jakési korrespondenckarte, na popis voličov sa vzťahujúcej jako rychtár sám.

Osidlo bolo znamenite na mňa nastavené; viac mesačny žalár, ba snáď i ztrata fary mňa jako spoluvinníka vyzradania poštárskych tajností očakávala; tým viac, že rychtár jako úradná osoba dokazoval,

že tisícraz bude prisahať, že som ja prv vedel o obsahu menovanej karty, jako on sám.

Len-že menovaný pán zabudnúť na podrychtára Michala Časnocha, ktorý pri vyšetrowaní soznal: „že nie poštárka, ale rychtár sám poslal podrychtára do fary, aby obsah tej karty kňazom oznámil; o čom Časnocha nie mňa, ale p. kaplána upovedomil“.

Rozumie sa samo sebou, že som po skončení vyšetrowania ja menovaným utrhačom (bez Diogenesového lampáša) zasvietil, zadajúc žalobu pred stoličnú vrchnosť, v ktorej som prosil: aby menovaní Diogenesi, za ťažké utrhačstvo proti mojej osobe spáchané, a za zneužívanie obecnej pečiatky ku falešnej denunciacii boli potrestaní.

Po prečítaní žaloby mal sa sám hl. župan Szalavszky vysloviť: „ebben a plébánosnak igaz van“ t. j. v tom má farár pravdu. Zvedaví ste ct. čitateľa: jaké asi predseda dostal som zadosťučinenie? Mimo očakávania — skvelé.

Stoličná vrchnosť poverila s prevedením vyšetrowania služnovský úrad čačanský; od ktorého (tedy ani nie od stoličnej vrchnosti) prišiel mi vlni do vacovského žalára výrok hlavným služným Szeghým vynesený, ktorým sa menovaní Diogenesi (navzdor eklatantnému svedectvu Michala Časnocha) za neviných vyhlasujú.

Aby mi ale na budúce chuť prešla u svetskej vrchnosti brániť sa proti liberálnemu utrhačovi: na dovažok (posmechu) položil mňa štátny fiškál do kriminálnej obžaloby, pre obrazenie úradnej posvätej osoby notárovej — na základe vyneseného skrz Szeghyho šalamúnskeho výroku. Predbežné vyšetrowanie bolo aj skutočne pred kr. súdom čačanským dňa 7. marca 1898.

Kto by mal vlastne v tejto záležitosti položeným byť do kriminálneho vyšetrowania — a jako je to možno, aby kňaz podobne verejný úrad zastávajúci, keď prinútený je brániť svoju česť proti (v úradnej osobe zakuklenému) utrhačovi, dopustil sa kriminálneho priestupku — to mne síce rozriešiť nepatrí.

Vás ale kňazia výborníci prosím: žeby ste v záujme prenasledovanej pravdy v čas stoličného zasadnutia otázku túto ku rozlúšteniu predložili!

*Jozef Badik, farár.*

MURÁNSKA-HUTA, 10. marca.

*Vážený pán Redaktor!*

Vo výtečných maďarských novinách „Alkotmány“ dno 6. marca vydaný je od snemových vyslancov „ľudovej strany“ pamätný spis „Emlékirat a katholikus társadalomhoz.“ Tento výborný pamätný spis som pozorne prečítal. Po prečítaní i potešil som sa i zarmútil. Potešil som sa tým, že si vyslanci našej ľudovej strany všetci stali pod zástavu kríža Kristového a pod tou zástavou tak zmužile, údatne a neohrožene bojujú za Pána a Boha nášho Ježiša Krista a jeho svätú cirkev oproti uhlavnému zúrivému nepriateľovi nášmu židovsko-zednárskej liberálno-tatárskej bande, hávedí, sberbe satanašovej, a vyzývajú nás všetkých kreštanov-katolíkov, zvlášte ale nás katolíckych kňazov, aby sme i my s nimi pod zástavou kríža Kristového spojení údatne zmužile, neohrožene bojovali proti nepriateľom našim, našej ľudovej strany bande židovsko-zednárskej liberálno-tatárskej. Sláva, vo tri vrchy sláva našim ľudovým vyslancom! Sláva tiež i všetkým tým, ktorí s nimi pod zástavou kríža

Kristového, spojení zmužile, údatne a neohrožene bojujú!

Zarmútil, veľmi som sa však zarmútil, zaplakalo rozžialené srdce moje, keď som z toho pamätného episu vyrozumel a nevývratne je to dokázané, že sa nachádzajú mnohí kresťania katolíci, ano i katolícki kňazi, ktorí sa nepriateľsky ku kresťansko-katolíckej ľudovej strane chovajú, ktorí s jej nepriateľmi so židovsko-zednárskou liberálno-tatárskou bandou za jeden remeň fahajú. A potom sa ešte opovážia, nestydia sa chvastať, že vraj i oni sú katolícki kňazi. Prečo-že Judáš iskariotsky stal sa hnusným podliackym zradcom, Krista Pána? Ovšem že z lakomstva za peniazmi, zlakomil sa na 30 strieborných, ale hlavne preto sa stal zradcom, pretože, ako píše sv. Ján ev. „vošiel diabolismus. A podobne i za našich časov, všetci tí, či sú to laici, či kňazi, ktorí so židovsko-zednárskou liberálno-tatárskou hávedou za jeden remeň fahajú a tým hnusnými podliackymi zradcami Pána a Boha svojho Ježiša Krista a jeho sv. cirkve sa stávajú, všetci tí dopúšťajú sa diabolismu. A však jako Judáš trestu Božiemu neušiel, prisna pomsta Božia ho už i tu na tomto svete zastihla: tak i nynějších hnusných, podliackych zradcov Judášov prisna pomsta Božia zastihne.

Je to ovšem smutná, a žalostného oplakávania hodná vec, že sa tu u nás v tejto nekdy Marianskej krajine medzi kat. kňazmi takí hnusní, podliacki Judášovia ala Rozsival, Komlosi et tutti quanti nachádzajú; ale ešte o mnoho smutnejšia vec jest, že takýchto podliackych Judášov ešte i za jejich podliacke judášstvo červenými pásikami, zlatými krížikami i infulkami vyznačujú. Kto-že to môže pochopiť? To môže každý pochopiť, kto vidí ďalej od nosa, kto vidí a vie, v čích rukách je moc a vláda, v rukách židovsko-zednárskejších, liberálno-tatárskych. Títo isto-iste takových chcú mať kňazov, ktorí by s nimi hrali, stolovali, volili, za nich gaštany z ohňa vyhrabávali, ľud kresťanský, jako ovce k volbám im vodili, k židovsko-zednárskejšiemu liberálnemu proti kresťanským, proti cirkevným zákonom. Takýchto kňazov mať si prajú, takovito kňazi, to sú vraj kňazi, to sú moderní neklerikálni kňazi. A takýchto kňazov židovsko-zednárska liberálno-tatárska vláda podporuje, vychvaluje, červenými pásikami, zlatými krížikami, a infulkami ozdobuje, vyznačuje. A jako Judáš iskariotsky od nepriateľov Ježiša Krista za zradu prijal 30 strieborných, tak i títo nynější Judášovia prijímajú od nepriateľov Ježiša Krista a jeho sv. cirkve totižto od židovsko-zednárskej liberálno-tatárskej vlády za svoju zradu tieto vyznačenia. Ale kath. kňaz, jestliže ešte i len iskrička lásky ku Pánu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi plamená, ten sa nedá zviest' ničím, ani prosbou, ani hrozbou, zostane povždy verný Pánu a Bohu svojmu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi, spravodlive sa chovať bude ku každému veiacemu, nepodá sa za nástroj žiadnej nespravodlivosti a potierať bude všetko, čo prieči sa Bohu a jeho zákonu. Pod zástavou križa Kristového zmužile, údatne, neohrožene bude bojovať proti nepriateľom Pána Ježiša Krista a jeho sv. cirkve, proti židovsko-zednárskej liberálno-tatárskej bande, sberbe to satanášovej, hotový vždycky za Pána a Boha svojho Ježiša Krista a jeho sv. cirkve i krv svoju vycedí a smrť podstúpiť.

Nože či kňaz, či laik, kto nie si a nechceš byť hnusný, podliacky, zlorečený, kliatbou Božou ztížený, zradca Judáš, vschop sa sem sa do tábora ľudovej

strany, do radu bojovníkov Kristových, pod veles'avnú zástavu križa Kristového, bojuj zmužile, údatne, neohrožene proti zúrivým nepriateľom Pána a Boha nášho Ježiša Krista a jeho svätej cirkve, proti podliackej židovsko-zednárskej liberálno-tatárskej bande, zlorečenej, prekliatej kliatbou Božou ztíženej sberbe satanášovej. Hurrah do svätého boja!

V tomto našom svätom boji, nejde nám o osoby, ale o zásady; nebojujeme proti osobám, ale proti špatným, zlým, zákaznosným židovsko-zednárskejšiemu, liberálno-tatárskemu zásadám. Kde o zásadu sa jedná, kde zlo proti dobrému stojí, tam ustúpiť nemožno. Židovsko-zednárska háved, liberálni tatári často a radi proti nám dovoľávajú sa lásky kresťanskej, pokrytcovia, farizeovia, oni žiadajú od nás lásku, ale oni nemajú ku nám ani iskerky lásky v jejich srdci veje ustavične oproti nám pekelná nenávisť, keby mohli v tom okamžení by nás všetkých v ližici vody utopili. Vlci hltaví pažraví žiadajú od ovečiek lásku, aby ich ovečky milovali ešte i vtedy milovali, keď z nich vlnu šklbú, kožu drápajú a ich sožierajú. Obchádzate jako lev revúci, hľadáte všetko možné oproti nám, podnikáte, aby ste nás čím skorej mohli sožrať, a potom ešte opovažujete sa dovoľávať lásky kresťanskej proti nám. Je to zaiste židovsko-zednárska, liberálno-tatárska drzota. — Kde jedná sa o zlo, o hriech — a tým je židovsko-zednárskejšie liberalismus — tam všetko milovanie a láska prestáva. Chceme milovať nepriateľa, ale potierať budeme neuprosne bludy jeho. Na pamäť máme slovo Božského Mjstra: „Nemyslite, že prišie som pokoj dať zemi, neprišiel som dať pokoj, ale meč. Prišiel som zaiste rozdeliť človeka od otca, dcéru od matky, snachu od tchyne a nepriateľa človeka domáci jeho.“ Math. 10: 34—36. Nechce Spasiteľ náš pokoj za každú cenu,“ kde útočí sa proti pravdám odvekým, kde mrsko podkopáva sa všeliká autorita, kde nohama sa šliapu prikázania Božie i cirkevné, tam pokoj byť nesmie, tam siahnuť sa musí k meču k boju neustúpnemu a keby pritom pretrhané byť mali naj uššie a naj intimnejšie sväzky dosavádne. Tu neznáme a znať nebudeme žiadnych ústupkov, žiadneho pardónu. Doba taková nám nastala v boji proti židovsko-zednárskej liberálno-tatárskej strane, bande, sberbe satanášovej. Jedná sa o to, má-li v našej uhorskej krajine, v našom národe víťaziť a panovať Kristus, či antikristus. Kristus buďtedy heslom našim válečným! Víťazstvo strany našej ľudovej kresťansko-katolíckej buď našim cieľom! Vypni-li každý — kňaz i laik — povinnosť svoju, víťazstvo minúť nás nemôže, pevný základ bude položený a kde pevný základ položený, tam vyššie ľahko sa stavá. Zdar Boh! — Základ však skrze našu kresťansko-katolícku ľudovú stranu šťastne je položený a nyní nikoli ku pokoji, ale ku dielu, ku práci na celej čiare. Základ na ktorom spočíva strana naša kresťansko-katolícka ľudová, je ten istý, jako základ celej našej svätej cirkve katolíckej. Kristus je našim kameňom uhelným, a pokúď strana naša na tomto základe staváť bude, iste pôjde od víťazstva ku víťazstvu, iste i na nej splni sa slová zaslúbenia: „A brány pekelné ju nepremôžu!“ Staň sa!

Sláva, večná sláva Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu! Sláva, večná sláva svätému križu Kristovému, víťazoslavnému praporu nášmu! Sláva ľudovej strane! Sláva všetkým jej verným bojovníkom! Sláva, sláva, sláva a!!!

Ondrej Rojko, vysl. farár.



## ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

*Srdečné vdaky posielam tým všetkým priateľom, ktoré z príležitosti mojich menín láskavi boli mňa srdečne pozdraviť a mi blahoželat. To všetko, drahí priatelia, čo ste mne priali, dopraj i Vám Pán Boh!* — *Ružomberčan.* Vieme o tých protikatolíckych vecach, ktoré v ružomerských kalendároch popísané byly; aj v Kath. Novinách byly ony spomenuté. — *Sliac.* Myslím, že je už po hneve. Aspoň, kto tomu príčina bol, nehnevá sa. Ináče neškodí, kedy-tedy do P.šti zaskočiť si. Však aj vlk zablúdi dakedy do dediny. — *Kocurice.* Veru aj my vravíme, že nenie lepšie, nežli dobre. No vám je tuším najlepšie. Odovzdajte pozdrav pánu duchovnému. Toho chalana ale dajte pod krakovánsku regulu. — *Horek.* Štyri groše trafika, segedinská paprika! No vaše riadky, čo sa týče myšlienok, tejto vete podobné byly. — *Brezová.* Až priveľmi ste si vysukovali ru.ávy, preto ale žiadneho znaku nielo o vašej práci — *Jožko Lapaj v Trebaticach.* No už bol raz čas! Ej keď vždy sa veru nezelení, bárs sa človeku nelení. I áže pri starom zostaneme, však aj poľskí židia vždy len tie staré kučeravé brčky nosia. — *Pritomný vo Vrbovom.* Zapamätajte si dobre, že poriadny clovek aspoň redaktorovi sdelí svoje meno. Nevie, kto ste, vo vašej koži ale nerád bych stonal. Keď som vo Vrbovom bol, sotva ste sa opovážili povedať mi: Jožo! — *Janko Musikant.* Pamätajte, že v pôste len liberáli sa zabávajú. — *Malacky.* Nevie, ponač vtedy vo Vrbovom som kaplanoval. Obráťte sa na jedného z tých dvoch pánov. — *V. Maki.* V tej veci najlepšie bude obrátiť sa na dp. Andreja Hlinku v Liptovskom-Sliaci, pp. Nagy-Selmeč. Ten pozná všetky kunšty, ktoré potrebné sú, aby také spolky na spravodlivý a svedomitý spôsob kvitnúť mohli. — *Jožko K. N. v Trebaticach.* To už dávno ste mohli vedieť, že z prázdneho duba len sova vyletí. Iné tedy ani neočakávajte od toho chalana. — *Zákopčie. J. L.* Čo komu je milé, keď je aj na poly hnie. To môže sa aj o vašich liberáloch povedať. — *Borovce. Janko V.* Nečudujte sa, že vaša dcéra tak trieska dvermi; pod istým vydať sa chce. — *Čachtice. R. J.* Ja bych to ináč doniesol do poriadku, povedal bych; Kmotor sem, kmotor — len dolu sa s jablone. — *Dp. M. Jankola 47. Church st., Pittston, Pa.* — Jestli bola vaša summa v Krestane vykázaná, tak sme ju dostali, jestli ale nebola o nej spomienka, tak sme ju nedostali. Lebo v evidencii drží tie milodary dp. A. Való, ktorému na nás poslané tiež odovzdávame. My v Krestane uverujňujeme, kto koľko poslal, summu na patričné miesto odovzdáme, a o ostatné starost mať nepatrí k nám. — *Čaca.* Aj ja vám všetko dobré nazpät prejem. Pán Bán Boh zaplac! — *Boššáca.* Nehnevajte sa. My z každého listu radi vykřešeme dopis, je-li to len možné. Druhý krát len na jednu stranu tej istej karty píše, a nie tak husto, jako by vám papiera bolo ľúto. — *Jožko Zvedavý* Na to len tolko môžeme povedať: Už je po Kačinej svatbe. — *Ušiak.* Nemôžem za to. Jako jazyky, tak aj chuť je rozličná.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Krestan“-a, aby ráčili dopisy v nedelu, alebo pondelok poslat, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je urovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiť každý pošťový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u pošťovej direkcii. Ved to potom vykoná. Úradna reklamácia ma ten osoh, že pošťari väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné

## Prosté a figliarske nápady.

Prečo sa musí mladoženich pred sobášom s matkou mla jej evesty showáť?

Lebo po sobaši i tak nepríde proti nej k slovu.

Súsed: Čo bys mal radšej, keby t-oja manželka na husle, alebo na klavír hrala!

Oslovený: Na husle, lebo husle ľahšie sa dajú von oblokom vyhodit.

Jožko huncút: Pretiahne sa cez plot do tetkynej zahrady, aby tam mohol pekné jablká krať. Pri plote stojáca jablň mala pekné jablká, vyškriabe sa na ňu a potrase ju, a zrelé jablká popadaly; posbieral do zásterky a oprel sa o plot, kúka na tie jablčka, jaké sú pekné, naraz s druhej strany pretiahnuté ruky cez plot ho pridržia za obe uši.

Jožko: Nuž ale kto ma to fahá za uši, však mňa moja tetka poslala otriasať jablká.

Neznámy: Jako tú tetku volajú, veru som už zabudol jej meno.

Jožko: Radšej vám tie jablká tu nechám, len mi uši pustite.

Tetka: A čo si ty myslel, že aj jablká, aj uši poniesieš domov?

Jožko: Nuž ale za tú bofast, lebo ste mňa velice fahaly za uši.

## Knížna polica.

*Pašie na kvetnú nedel'u a veľký piatok.* Znamenitá kniha s notami, pre pánov organistov a choralistov. Cena broš. výtisku 40 kr., viazaného v plátne 60 krajciarov. Vrele odporúčame.

**Mesačník „Naša Nádej“** rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

„**Veľká Novina**“, čili la saletteské pro- roctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdelila. Cena 25 kr. — **Veľká pliaga sveta**. 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jest atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 80 kr. Vrele ich odporúčame.

### Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 00—00. — Od Tisy 12.90—13.50. — Od Pešti 12.85—13.45. — Zadunajské 12.85—13.50.

Raž 8.20—8.80.

Jačmeň na krmenie 6.50—6.80. — Do pá- lenia 7.00—7.50. — Na pivo 8—9.50.

Oves 6.80—7.10.

Kukurica 5.35—5.40.

### 2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
20.00	19.70	19.50	19.20	18.90	18.50	18.20	16.60
			7½	8			
			14.00	8.40			

Otruby fajnové 4.70, grobovité 4.60.

3. **Strovy.** Veľká biela fizula 6.75. — Malá 7.50. Hrach 8.50. — Pšeno 4.75—5.50. Konopné semä 7.25—7.50.

4. **Semä na sojbu.** Červená jatelina 38—45 zl. Staré semä 34—38 zl. — Lucerna 40—50 zl. — Baltacim 13.—13.50. — Muhar 5.75—6 zl. Ladník 6—6.25.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliepka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 2.80. — Krmená hus 3.60. — Kačka 1 zl. — Krmená kačka 1.50. — Vajca 6—7 kusov 20 kr., 32—34 kusy 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 49—51 zl. Staré, 1 pár 400—500 kilov 47—49 zl.

7. **Telce.** Živé 40—46 kr. kilo. Sekané mäso 55—60 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 57—59 zl. — Bielotabuľová 53—55 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 58—59 zl.

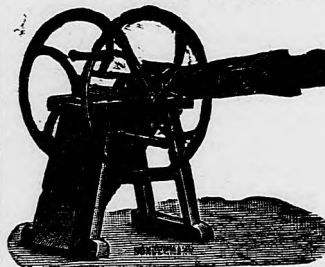
9. **Remeň** funtový od 14—18 kl. tercý 142—144.
10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.
11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.
12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 1.80—2.30 kr. — Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.60 kr.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Bjelopotocký gazdovský potravný spolk  
odporúča obzvláštne spolkom  
osli ku kosam: a to sivé, plavé a  
šusterky (esizmadia köszörő kövek)  
za ľavnú cenu.

### MICHAL TRESKOŇ

V Bytči (Nagy-Bittse, Trencsénmegye).



fabrika na hospodárske mašiny, odporúča pp. hospodárom žen- túre, sečkovice, mlátačky, raj- táre, triery, rozsievačky, šroto- vníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovania kukurice, pluhy a brány, amer. hrable, mašiny na lámánie stro- movej kôry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne píly, mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

### TLAČIAREN

### SVÄTÉHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najkúsnejšími francúzskými pís nemi, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače tyka, od najjednoduchšej až do naj- krásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knáz- stva a obecných predstavenství na

### úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie roz- posielá.

### OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDA- VATEĽSTVO „KREŠŤANA“ PRIJÍMA.

### Prosíme pozor dať.

V Maďarságu veľmi je rozšírené v obchode zavratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona“, ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratníkom trochu na prsty klopol, všemožnými figlami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona“, proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarságu nedržím ani jednatela ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.



Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobiť bez jedného nástroja, bez kosy. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými líškavými výrazmi vychválenými kosámi týmto dopieravým odpredačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadosť kupovačov.

### Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznání pôvod je ten, že je ona trvácá, ani pritvrdá, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponevác následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosy. Vela gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, ponevác ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosíť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

### Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kusa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Striebornó-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajeiarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíni. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Ocelová kosa sv. Antona Sohra.**

Obrázkový cennoslov zdarma.

Krajinský  
sústredný sklad kresťanských potravných spolkov.

Budapešť, IX., Ferencz-körút 16.

Telefon 61-59.

Svätého - Gerharda

Telefon 61-59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

*odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov, kníh, cenoslovov obežníkov, povolání kariet oddania sa, tanečných poriadkov, náročných oznámov v utešenej podobe a lacnej cene.*

---

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.